

delse mod Lærerne. Jeg føler ved mig selv, at, var jeg Lærer, vilde der være en stor Fristelse for mig til at handle saaledes, naar Religionsundervisningen var stillet i det nævnte Forhold til Tilsynet. Derfor holder jeg principalt paa, at Tilsynet bliver det gamle, foreløbig i alt Fald, og at vi spare de dertil bestemte Penge og give dem en bedre Anvendelse; men subsidiært holder jeg paa, at, skulle vi have Inspektører, saa skulle de have Tilsynet baade med Religionsundervisningen og med den øvrige Undervisning, og Biskopperne ikke have Noget dermed at gjøre. Der kan saa være Tale om, at der ved Valget af Inspektører bliver taget Hensyn til, at det er Mænd, man kan betro ogsaa Tilsyn med Religionsundervisningen. Nu veed jeg nok, at det meget ofte har ligget for, og at Mange have været begejstrede for, at Religionsundervisningen skulde bort fra Skolen. Det vilde jeg betragte som meget uheldigt. Tag Religionsundervisningen bort fra Skolen; og man tager Biset og Varmen bort fra Skolen; man berøver Lærerne et væsentligt Middel til at vinde Børnenes Kjerlighed og drage Børnene til sig (Modsigelse). Ja, det er nu min fulde og faste Overbevisning, at man ogsaa vil skabe Lærernes Stilling med Hensyn til hele den øvrige Undervisning, hvis man tager Religionsundervisningen bort fra Skolen (Modsigelse). Jeg er overbevist om, at de fleste af de Herrer, som ville have Religionsundervisningen tagen bort fra Skolen, ville det fordi de tro derved bedst at gavne den sande Religiositet hos Befolkningen (Ja! Ja!). Det er jeg overbevist om, men jeg tror tillige, at de Herrer forvegle religiøse Indtryk med Religionskundskab. De mene, at Hjemmene her skulle træde i Skolens Sted. Ja, Hjemmet skal bibringe Børnene religiøse Indtryk, og det er sørgeligt, naar der er et Hjem, hvor ikke religiøse Indtryk og Religionskundskab gaa jevnstids. Jeg tør sige, at, naar der opstaar falske Retninger og Sekter, og disse falske Retninger og Sekter finde Tilslutning hos Befolkningen, saa er det, fordi der vel bibringes religiøse Indtryk, men de klare Lærere følge ikke jevnstids med. Jeg vil nævne en Retning, som man allerminst skulde tro udgik fra saadan religiøs Vækkelse, nemlig Mormonismen. Jeg er aldeles overbevist om, at, naar Mormonismen vinder Tilslutning hist og her i Landet, er det ikke, fordi Mormonerne komte og sige: Der som I ville være Mormonøer, have I Lov til at tage flere Koner; det sige de ikke, thi de vide, at saa vilde Mange med Foragt og Harm vende sig fra dem. Nei, de tale i glødende Skilbringer om Synden og søge at vække Uroen og Frygten i Hjertene og bibringe Befolkningen den Forestilling: Den Fjæb, I trænge til, kunne I ikke finde uden i Mormonismen, og naar saa de klare Lærere ikke komme til, søger Befolkningen den Fjæb i Mormonismen, i denne falske Retning, som den dog langt bedre og ene kunde finde i den Kirkes

Skjød, hvor dens Fædre og Forfædre have fundet den. Det er ganske vist Tilfældet, og selv om en religiøs Vækkelse ikke fører til saadanne Sekter og Partier, tror jeg, at, naar ikke de klare Lærere følge med Vækkelsen, fører den religiøse Vækkelse til Gvoomod. Hvorfor lyder saa ofte den Tale omkring om „den lille Flot“ og at „vi Andre gaa Jordervælsen i Møde, fordi vi ikke høre til den lille Flot“? Det er religiøst Gvoomod, som kommer, fordi de klare Lærere ikke følge med Vækkelsen. Det er aldeles nødvendigt, hvis den Vækkelse og de religiøse Indtryk, BARNET modtager i Hjemmet, skulle blive til Betsigelse for hele dets Fremtid, at der da kommer en Religionskundskab, en Religionsundervisning til, og den kunne Forældrene i Virkeligheden ikke bibringe Børnene; dels have de ikke de Kundskaber, som kræves dertil, og dels have de ikke Tid dertil. Vi kunne nævne Island og saadanne bortliggende Lande, hvor Forældrene selv undervise deres Børn; men Forholdet er der ganske anderledes end hos os. I disse fjerne Lande lever hver enkelt Familie for sig i Stilhed og Ro, og der kan derfor for blive Tid til den Undervisning, som der ikke bliver Tid til i vort mere befolkede Land, hvor Sindet vil spredes paa mange Maader, saa at Børnene ikke kunne faae den Religionskundskab, som vi dog med Rette bør ønske og kræve for dem. Man har paaberaabt sig, at i andre Lande er Religionsundervisningen borttagen fra Skolen, og jeg har i disse Dage set Belgien nævnt som et Exempel, idet der fra det belgiske Kultusministerium er udgaaet en Lov, hvorefter Religionsundervisningen ikke mere skal finde Sted i de belgiske Skoler. Ja, vi ere saa tilhøielige til, naar vi læse om Noget, de have i andre Lande, at sige: So ein Ding wollen wir auch haben. Men det er ikke altid, at Forholdene hos os ere som der. Naar der i en Befolkning lever romerske Katholiker, Lutheranere og Baptister mellem hverandre, saa er det ikke saa underligt, at Skolerne maa blive religionsløse; thi saa maa der tages Hensyn til disse mange forskjellige Retninger og Kirkeafdelinger; men det er ikke Tilfældet hos os; de Saa, der ere afvigende fra Følkets Lære hos os, ere dog virkelig allfor Saa, til at vi skulde tage særligt Hensyn til dem ved Ordningen af vort Skolevæsen. Saa kommer hertil, at ved disse Bestemmelser om at fjerne Religionsundervisningen fra Skolen, undgaa de slet ikke Religionsundervisningen, selv om de sige, at de ville undgaa den. Jeg faae i denne Beretning, hvor der er Tale om, at denne Undervisning skulde tages bort fra de belgiske Skoler, at der skal undervises i Sædelære; men er ikke Sædelæren Religionslære? Der var en Tid hertilands, da hele Religionslæren var Sædelære — det var i den rationalistiske Tid — men i alt Fald vil det altid være en meget væsentlig Del af Religionslæren. Vi